

EIROPAS PARLAMENTS

2004

2009

Sesijas dokuments

14.10.2004.

B6-xx/2004

REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

Pamatojoties uz Padomes ziņojumu,

ievērojot Reglamenta 103. panta 2. punktu,

iesniedzis *Jan Marinus Wiersma*

Ārlietu komitejas vārdā

par Eiropas Savienības militāro operāciju *Althea* Bosnijā un Hercegovinā

Eiropas Parlamenta rezolūcija par Eiropas Savienības militāro operāciju *Althea* Bosnijā un Hercegovinā

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Padomes 2004. gada 12. jūlija Vienoto rīcību 2004/570/KĀDP par Eiropas Savienības militāro operāciju Bosnijā un Hercegovinā¹,
 - ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienību 21. pantu,
 - ņemot vērā tā 2002. gada 10. aprīļa rezolūciju par Eiropas drošības un aizsardzības politiku (EDAP) un ES un NATO attiecībām²,
 - ņemot vērā tā rezolūcijas par kopējo ārpolitiku un drošības politiku (galvenajiem aspektiem un pamatvirzienu izvēli), it īpaši 2002. gada 26. septembrī³ un 2003. gada 23. oktobrī⁴ pieņemtās,
 - ņemot vērā tā 2003. gada 13. marta rezolūciju par EDAP operāciju Bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikā⁵,
 - ņemot vērā tā 2003. gada 10. aprīļa rezolūciju par Eiropas drošības un aizsardzības arhitektūru⁶,
 - ņemot vērā Reglamenta 103. panta 2. punktu,
- A. atzīmējot Padomes 2004. gada 12. jūlija Vienoto rīcību un Eiropadomes paziņojumu par EDAP misiju Bosnijā un Hercegovinā ar kodēto nosaukumu *Althea*, kas būs pirmā Eiropas Savienības plašāka mēroga militārā misija ar aptuveni 7 000 militārpersonām salīdzinājumā ar mazākām iepriekšējām misijām *Concordia* (aptuveni 350 militārpersonu) Bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikā un *Artemis* (aptuveni 1 400 militārpersonu) Kongo;
- B. uzskatot, ka jebkurai ES operācijai, kurā var lietot spēku, pārsniedzot pašreizējās ES policijas misijas funkcijas Bosnijā un Hercegovinā, jācenšas panākt plašu sabiedrības atbalstu un atbilstību demokrātiskas leģitimitātes augstākajiem standartiem;
- C. atgādinot ANO Drošības padomes Rezolūciju Nr. 1551 (pieņemta 2004. gada 9. jūlijā),

¹ OV L 252, 28.07.2004., 10. lpp.

² OV C 127 E, 29.05.2003., 579. lpp.

³ OV C 379 E, 14.11.2003., 295. lpp.

⁴ P5_TA(2003)0460.

⁵ OV C 61 E, 10.03.2004., 379. lpp.

⁶ OV C 64 E, 12.03.2004., 599. lpp.

kurā pusēm atgādināts, ka tās ir apņēmušās pilnībā sadarboties ar Bijušās Dienvidslāvijas kara noziegumu starptautisko tribunālu, lai nodotu tiesai visas personas, pret kurām tribunāls ir izvirzījis apsūdzību;

- D. atzīmējot Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes atbalstu šai misijai¹, kas pārņems lielāko daļu uzdevumu, kurus līdz 2004. gada beigām veic Ziemeļatlantijas Līguma organizācijas (NATO) Stabilizācijas spēku (*SFOR*) operācija;
- E. atzīmējot, ka šīs operācijas kopējo izmaksu novērtējums ir EUR 71,7 miljoni, ko dalībvalstis maksās tiešā veidā saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 28. panta 3. punktu un ko pārvaldīs *ATHENA* mehānisms, kuru izveidoja ar Padomes 2004. gada 23. februāra Lēmumu Nr. 2004/197/KĀDP²;
- F. atzīmējot, ka drošības stāvoklis Bosnijā un Hercegovinā kopš kara beigām 1995. gadā ir ievērojami uzlabojies, tomēr drošībai valstī joprojām pastāv daudzi draudi, kuriem jāpievērš uzmanība, tostarp organizētā noziedzība un korupcija, starptautiskais terorisms, civiliedzīvotāju nemieri un etniska spriedze;
- G. norādot, ka ar pašreizējo nestabilo institucionālo sistēmu, kas radās 1995. gada Deitonas vienošanos rezultātā, Bosnijas un Hercegovinas valsts nespēj efektīvi un veiksmīgi tikt galā ar iepriekš minētajiem draudiem;
- H. atzīmējot turklāt, ka simtiem tūkstošu bēgļu vēl nav varējuši atgriezties un ka viens no iemesliem ir tas, ka lielās teritorijas daļās ir gan kājnieku, gan transportlīdzekļu mīnas, un tādēļ tās ir ļoti nedrošas; piebilstot, ka atmīnēšana ir svarīgs priekšnosacījums ekonomikas attīstībai un stabilitātei, īpaši attiecībā uz tūrismu un lauksaimniecību;
- I. stingri iesakot pirms sarunu sākšanas par pievienošanos ES vienlaikus ar divpusējiem sadarbības līgumiem noslēgt miera līgumu starp Bosniju un tās kaimiņvalstīm, līdz ar to pārskatot Deitonas vienošanos un radot abpusēju uzticību; atzīmējot, ka miera līgumus var sagatavot starptautiska konference, kurā piedalītos visas reģiona valstis, ES dalībvalstis, ANO un ASV;
- J. atzīstot, ka NATO vadītajiem Stabilizācijas spēkiem bija būtiska nozīme miera un drošības uzturēšanā Bosnijā un Hercegovinā, palīdzot nodrošināt stabilitāti un novēršot atkārtotu vardarbības uzliesmojumu;
- K. atzīmējot, ka NATO saglabās Sarajevā štābu ar aptuveni 250 militārajiem un civilajiem darbiniekiem, kuru galvenais uzdevums būs turpināt NATO dialogu ar Bosniju un Hercegovinu par aizsardzības reformu un kopīgi ar ES uzņemties atbildību par pretterorisma pasākumiem un visiem jautājumiem attiecībā uz apsūdzēto kara noziedznieku meklēšanu; uzsver, ka apsūdzēto kara noziedznieku notveršana un nodošana tiesai ir starptautiskās sabiedrības, NATO un arī Eiropas Savienības ticamības pārbaude, kā arī priekšnosacījums turpmākai saskaņai;

¹ ANO Drošības padomes Rezolūcija Nr. 1551 (2004), pieņemta 2004. gada 9. jūlijā.

² OV L 63, 28.02.2004., 68. lpp.

- L. uzsverot, ka Bosnijas un Hercegovinas stabilizācija ir ārkārtīgi svarīga visa reģiona stabilitātei un ka tās iestāžu stiprināšana varētu ievērojami veicināt neatrisināto institucionālo un valsts statusa jautājumu risināšanu robežvalstīs;
1. atzinīgi vērtē ES jauno koordinēto un saskaņoto pieeju Bosnijai un Hercegovinai, kas ietver visaptverošu stratēģiju Bosnijā un Hercegovinā¹, jaunu mandātu ES īpašajam pārstāvim², civiltiesiskos aspektus, piemēram, stabilizācijas un asociācijas procesu (*SAP*), Kopienas palīdzību rekonstrukcijas, attīstības un stabilizācijas (*CARDS*) programmā, Eiropas Savienības policijas misiju³, kā arī gaidāmos militārās stabilizācijas spēkus *Althea*;
 2. vēlreiz izsaka nožēlu par Eiropas Parlamenta neiesaistīšanu, līguma ierobežojumiem par Parlamenta tiesībām uz apspriešanos un ierobežotu informācijas saņemšanu;
 3. izsaka nožēlu par lēmumu finansēt šo misiju ar iemaksām, kas nav ietvertas Eiropas Savienības parastajā budžetā;
 4. uzskata, ka *Althea* operācijai jāpastiprina ES visaptverošā pieeja Bosnijai un Hercegovinai, kā arī jāatbalsta valsts virzība ceļā uz iespējamo pievienošanos ES; atzinīgi vērtē arī paziņojumus par to, ka šī operācija ir paredzēta, lai stiprinātu vietējās policijas iespējas un veicinātu cīņu pret organizēto noziedzību, atbildību par drošību pakāpeniski nododot vietējām varas iestādēm;
 5. atbalsta Bosnijas un Hercegovinas stabilizācijas un asociācijas procesu, kas ir būtisks pamats valsts virzībai uz Eiropas Savienību; atzinīgi novērtē ES īpašā pārstāvja lorda *Ashdown* jaunās pilnvaras īstenot Bosnijā un Hercegovinā visaptverošu atbalsta pasākumu kopumu, tomēr vēlreiz atgādina, ka Bosnijai un Hercegovinai galvenokārt jāpaļaujas uz saviem centieniem;
 6. atzinīgi vērtē ES lēmumu *Althea* misijā izmantot NATO aktīvus un iespējas, līdz ar to apliecinot šo abu organizāciju sadarbību un īstenojot 2002. gada decembra nolīgumu par ES piekļuvi NATO plānošanas un vadības iespējām (*Berlin Plus*);
 7. atbalsta ciešāku sadarbību starp ES Stabilizācijas spēkiem Bosnijā un Hercegovinā, kā arī pastāvīgu NATO klātbūtni valstī, lai nodrošinātu skaidru lomu un atbildības sadalījumu starp abām organizācijām;
 8. atzinīgi vērtē to, ka ir saglabāta NATO klātbūtne Bosnijā un atsevišķs NATO štābs Sarajevā saistībā ar NATO programmu "Partnerattiecības mieram", taču uzsver, ka papildus miera uzturēšanas misijai Eiropas Savienībai jāpārņem arī atbildība par pretterorisma operācijām, kā arī kara noziedznieku aizturēšana;
 9. iesaka ES īpašajam pārstāvim ne tikai cieši saskaņot darbības ar ES spēku komandieri, bet

¹ Visaptverošu stratēģiju Bosnijā un Hercegovinā 2004. gada 14. jūnijā norādīja Ārējo attiecību padome un 2004. gada 17.–18. jūnijā pieņēma Eiropadome. ES Padome, 10099/04, 2004. gada 15. jūnijā Briselē.

² Padomes Vienota rīcība Nr. 2004/569/KĀDP, 2004. gada 12. jūlijā. OV L 252/7, 28.07.2004., 7.–9. lpp.

³ Padomes Vienota rīcība Nr. 2002/210/KĀDP, 2002. gada 11. martā. OV L 70, 13.03.2002., 1. lpp.

arī aicināt NATO būt pārstāvētai ES īpašo pārstāvju koordinācijas grupā, lai Bosnijā un Hercegovinā nodrošinātu dažādo ES pasākumu koordinēšanu un saskaņošanu;

10. atzinīgi novērtē trešo valstu nodomu piedalīties ES militārajā operācijā;
11. uzskata, ka šai operācijai jāuzlabo ES militāro operāciju kolektīvās plānošanas un pārvaldīšanas iespējas ES līmenī saistībā ar ES Civilās un militārās plānošanas sektora izveidi; atzinīgi novērtē plānus militāro operāciju saistīt ar citiem ES darbības aspektiem Bosnijā un Hercegovinā, tostarp policijas darbību, attīstību un apmācību;
12. aicina *Althea* misiju apņemt ievērot Kopienas un starptautiskos tiesību aktus cilvēktiesību jomā;
13. uzskata, ka ir svarīgi ES spēkos iekļaut robustu “žandarmērijas tipa” vienību (Integrētā policijas vienība), lai veiktu tos uzdevumus, kuru izpildei militārpersonas parasti nav apmācītas un kurus nevar uzņemt parastās policijas spēki, it īpaši ņemot vērā to, ka ES Policijas misijai nav izpildvaras funkciju un tā var tikai sniegt padomus un novērot notikumu attīstību; uzsver šajā sakarā, ka ir būtiski pastiprināt centienus izveidot vietējus, daudznacionālus policijas spēkus, kuriem būtu visu valsts iedzīvotāju uzticība;
14. mudina ES militāros un policijas spēkus, kā arī Bosnijas un Hercegovinas civilās varas iestādes cieši sadarboties, lai aktīvi meklētu kara noziedzniekus un cīnītos pret jebkāda veida terorismu;
15. iesaka ES spēkiem turpināt neseno *SFOR* praksi izmantot mazu militāro komandu tīklu, kas dzīvo pie iedzīvotājiem “viesu mājās”, lai uzturētu to informētību par situāciju un nodrošinātu klātbūtnes efektivitāti, neraugoties uz karavīru skaita samazināšanu 2004. gada jūnijā no 12 000 līdz 7 000;
16. uzsver, ka ir svarīgi skaidri norādīt atbildības sadalījumu komandķēdē starp ES spēku komandieri Bosnijā un Hercegovinā un ES operācijas komandieri, kas ir sabiedroto spēku virspavēlnieka vietnieks Eiropā (*DSACEUR*) NATO Bruņoto spēku Eiropā virspavēlnieka štābā (*SHAPE*); atzinīgi vērtē to, ka NATO reģionālajā štābā Itālijā, Neapolē izveidos ES pavēlniecības apakšvienību;
17. ņemot vērā integrētākus un koordinētākus operācijas *Althea* civilos un militāros aspektus, pieprasa, lai ES īpašais pārstāvis ziņotu par jaunumiem un lai Politiskās un drošības komitejas priekšsēdētājs, kas īsteno ES militārās operācijas politisko un stratēģisko vadību, regulāri sniegtu informāciju;
18. lai novērstu tādas situācijas, kādas 2004. gada martā radās Kosovā, komiteja pieprasa informāciju par plāniem attiecībā uz to, kā starp dažādām ES struktūrām notiks lēmumu pieņemšanas process negaidītu vardarbības uzliesmojumu gadījumos; aicina Padomi sniegt īpašu informāciju par “operatīvajām spējām” un *Althea* misijas “iesaistīšanās noteikumiem”;
19. izsaka cerību, ka ES Civilās un militārās plānošanas sektora izveidošana būs nozīmīgs pasākums, lai analizētu operāciju *Althea* un izdarītu secinājumus ar mērķi padarīt ES par civilo un militāro krīžu efektīvāku risinātāju;

20. aicina koordinēt izlūkdienestu darbību un iesaka īstenot īpašu mehānismu, lai starp ES, NATO, Amerikas Savienotajām Valstīm un citām reģionā iesaistītajām pusēm koordinētu informācijas plūsmas par iespējamo etnisko spriedzi;
21. aicina Padomi definēt un palielināt Bosnijā un Hercegovinā esošās ES Uzraudzības misijas lomu, lai tā būtu atbilstoša, un iekļaut šo civilo elementu *Althea* misijā;
22. atzinīgi novērtē to, ka pēc 6 mēnešiem šo operāciju pārskatīs, un aicina ES īpašo pārstāvi un Politiskās un drošības komitejas priekšsēdētāju iesniegt Parlamentam ziņojumu par šo pārskatīšanu;
23. aicina Priekšsēdētāju konferenci pilnvarot kompetentu komiteju nosūtīt uz Bosniju un Hercegovinu faktu vākšanas delegāciju, lai novērtētu panākumus;
24. uzdod tā priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai, dalībvalstu un trešo valstu parlamentiem, kā arī Bosnijas un Hercegovinas parlamentiem un valdībām.